

Det samskabende arbejde for en demensvenlig kommune - Fra pårørende-sygdom til en samfundsopgave

Birgitte Lindegaard Nielsen, Projektmedarbejder, Sundhed og Rehabiliteringsafdelingen, Nordfyns Kommune

Demensvenlighed

Siden aftalen om den Nationale Demenshandlingsplan blev vedtaget i december 2016 har mange kommuner haft ekstra meget fokus på demens. Nordfyns Kommune er ikke en undtagelse, men kommunens fokus på demens kan også spores længere tilbage. Historien om, hvordan Nordfyns Kommune blev en demensvenlig kommune med en demensvenlig kommunalbestyrelsen har en lang proces bag sig, hvor særligt netværk og politisk opbakning har haft betydning og som stadig i dag spiller en stor rolle i arbejdet med at gøre demens til noget vi taler om og handler på i Nordfyns Kommune.

Demensindsats

Med en befolkningsstørrelse på den gode side af 29.000 borgere, hvoraf 21 pct. udgør borgere i alderen 65 år og derover, og en befolkningsfremskrivning som dikterer langt flere ældre, er demens et emne, der fylder og vil fylde meget i Nordfyns Kommune.

De spæde skridt

Arbejdet med demens havde eksisteret længe forinden, men i 2013 kom arbejdet med demens og målene herfor i Nordfyns Kommune på skrift med Demenspolitikken for 2013-2016. Denne var igangsættende for den kommende udvikling i arbejdet med demens. For i takt med politikken tog kommunen et skridt til at gøre demens til en større del af medarbejdernes udførende plejefunktion. Alle medarbejdere på ældreområdet gennemgik derfor i 2013-2015 en efteruddannelse indenfor demens.

I samme periode mødte kommunens demenskoordinator formanden for den lokale Alzheimerforening. En kontakt blev etableret, hvilket meget hurtigt udviklede sig til et samarbejde om at oprette den første demenscafé for mennesker med demens og deres pårørende i kommunen. I dag er der underskrevet partnerskabsaftale mellem Alzheimerforeningen og Nordfyns Kommune, og foreningen indgår fortsat i udviklingen af kommunens demenscafé, visiterede tilbud til borgere med demens, ekstra arrangementer og relaterede projekter. Derudover er der tæt kontakt til Birgitte Vølund,

som i mange år har arbejdet med undervisning af demenskoordinatorer, og alle tre partner nyder stor gavn af den vidensdeling som netværket bringer med sig.

Demenskoordinatorens betydning

Nordfyns Kommunes demenskoordinator, Lone Jensen, har i mange år haft en fremtrædende rolle i kommunens arbejde med at italesætte og have fokus på demens. Hun er et kendt ansigt både udadtil og indadtil i kommunen og har gjort en dyd ud af at etablere et stærkt netværk med relevante aktører på demensområdet.

Heraf kan blandt andet nævnes demenskoordinatorens kontakt til kommunens plejecentre. Ofte er demenskoordinatoren med som det kendte ansigt, når en borger flytter på plejehjem. Både for at sikre en flydende overgang, men også for sammen med demensambassadøren at sikre et målrettet ophold for borgeren, at pårørende og borger føler sig trygge, og at personalets kompetencer imødekommer borgerens behov. Endvidere er det muligt for demenskoordinatoren, som demensinstruktør at holde oplæg for seniorbofællesskab, forretninger, dagligvarebutikker og andre interesserede.

Udover demenskoordinatorens vidensdeling til borgere, pårørende, medarbejdere og lokalsamfund, har Nordfyns Kommune også en sundheds-Facebookside, som blandt andet formidler viden om demens ud til kommunens borgere.

Tilbud til demente og pårørende

I november 2015 blev Daghøjskolen 5-kanten etableret. Et aktivitetscenter for borgere med demens og deres pårørende, hvor nærvær og fællesskab

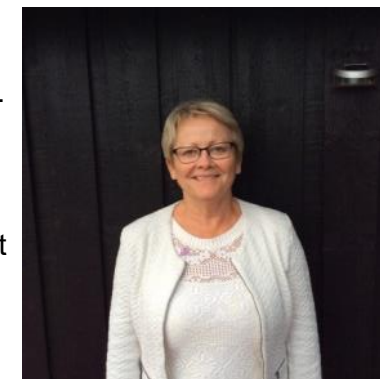

Foto: Demenskoordinator, Lone Jensen, Nordfyns Kommune

skaber rammen om huset mens kaffe og kage, gymnastik, ude-træning, en herre-loge, ture ud i det blå, billedmaling og meget andet bringer aktivitet ind i huset. Helt centralt er borgerne og de pårørendes medinddragelse i, hvad der skal ske i huset.

Også når borgeren bliver en del af Daghøjskolen 5-kanten, formidler Demenskoordinatoren den viden, hun har om borgere til personalet i huset, med det formål at gøre Daghøjskolen så velkomment som muligt fra første dag, blandt andet ved at åbne op for samtaleemner, som borgeren er velkendte med og har en interesse i.

Pårørende har desuden mulighed for både at indgå i Daghøjskolens tilbud sammen med deres familiemedlem med demens samt deltage på kommunens demenscafé eller sundhedscaféer, hvor demenskoordinatoren eller andre fagpersoner inden for demens afholder videns-oplæg for de pårørende.

En del af Daghøjskolen 5-kantens sjæl er i form af de mange frivillige, som giver en hånd med, enten i udførelsen af aktiviteter, skabelsen af de hjemmelige og hyggelige rammer med mad og nærvær, samt hjælp til transport til og fra daghøjskolen og til de mange dagsture ud af huset. I dag er 9 frivillige og 49 borgere med demens tilknyttet Daghøjskolen 5-kanten. Mange har fundet deres vej til Daghøjskolen 5-kanten gennem netværkskon-

takt med enten kommunens demenskoordinator, de andre aktivitetscentre i kommunen, kommunens Frivilligcenter eller Alzheimerforeningen.

Udvikling og kompetencer

Senere i efteråret 2016 skete der et kvantespring på demensområdet i Nordfyns Kommune.

Kommunen fik bevilliget puljemidler til aflastning af pårørende til demente i egen bolig, hvilket medførte en udvidelse af Daghøjskolen 5-kantens tilbud. Tilbuddet består af fælles ugentlig aktivitet i ydertimerne sammen med deres pårørende, samt mulighed for at overnatte i Daghøjskolen i weekender. Tilbuddet er udformet i samarbejde med borgere tilknyttet Daghøjskolen 5-kanten samt den lokale Alzheimerforening. Formålet med indsatsen er at udbyde et tilbud, som kan bringe mere fleksibilitet ind i de pårørendes liv samt at have et aflastningstilbud knyttet til kendte omgivelser for borgeren med demens og de pårørende.

I samme periode prioriterede Nordfyns Kommune endnu en gang at øge kompetencerne hos pleje- og omsorgspersonalet, da 20 medarbejdere blev uddannet demensambassadører. Ambassadørerne har i dag en funktion i

Foto: Demensambassadører

at italesætte demens i plejeområdet og bidrager med sparring og viden til både borgere og medarbejdere. Igen bliver netværket brugt flittigt, da alle 20 ambassadører har hver deres kontaktflade. For eksempel er forebyggelseskonsulenter uddannet demensambassadører. Dette gør sig fordelagtigt, når de i deres forebyggende hjemmebesøg blandt ældre fra 65 år kan bidrage til tidlig opsporing af demens, komme med viden og sparring til pårørende eller skabe en kontakt til kommunens demenskoordinator og visitatorer.

En demensvenlig kommunalbestyrelse

Udover netværk har også den politiske opbakning haft en endegyldig betydning i Nordfyns Kommunes proces til at blive en demensvenlig kommune samt få en demensvenlig kommunalbestyrelse.

Nordfyns Kommunes Social og Sundhedsformand, Anja Lund, har ikke kun fulgt med i den politiske proces, som der nationalt har været på demensområdet, men har også holdt kontakt til de lokale medarbejdere, der kommer tæt på kommunens borgere med demens og deres pårørende. Her er for-

tællinger om arbejdet blevet delt og en passion for at indgå i demensområdet er blevet vakt hos udvalgsformanden og Social og Sundhedsudvalget. Selv bidrager udvalgsformanden aktivt i at sprede budskabet om at skabe et demensvenligt lokalsamfund, når hun som erhvervsdrivende har kontakt til handelsstanden i kommunen. Ydermere var udvalget ikke i tvivl om at afsætte midler til demensområdet og Daghøjskolen, da kommunen fik tilsagn om Værdighedsmilliarden i 2016. Og da kommunen fik besøg af Alzheimerforeningens demensfaglige projektkoordinator, Ane Eckermann, samme efterår satte udvalgsformanden skub i processen om at få dannet en demensvenlig kommunalbestyrelse.

Inden kommunalbestyrelsen blev demensvenlig blev samtlige politikere undervist af kommunens demenskoordinator i, hvordan man er demensven, og hvilke rammer man sammen kan skabe for at få et demensvenligt samfund. I Nordfyns Kommune er ambitionen nemlig ikke at skabe en demenslandsby, men derimod et demensvenligt samfund i hele kommunen. Den lokale Alzheimerforening udnævnte Nordfyns Kommunes kommunalbestyrelse som demensvenlig kommunalbestyrelse den 30. marts 2017.

Foto: © Demensvenlig kommunalbestyrelse, Nordfyns Kommunalbestyrelse